

AYASOFYA’NIN YENİDEN AÇILIŞININ TARİHİ ANLAMI ÜZERİNE

Rahman ve Rahim Allah’ın adıyla

1. Ayasofya, İslam Peygamberi Hz. Muhammed’in (sas.) dünyaya teşriflerinden iki yüz yıl kadar önce mabet olarak inşa edilen ve hem insanlık tarihi hem din ve medeniyetler tarihi hem de İslam ve Türk tarihi açısından ihtişamlı bir geçmişe sahiptir.
2. Eldeki tarihî bilgiler, bu kadim mabedin, ilk banileri tarafından, içinde kâinatı yoktan var eden ve tek olan Allah’a ibadet gayesiyle bir mabet olarak inşa edildiğini ittifakla kaydetmektedir. Esasen bu ulvi gaye, Feth-i Mübîni Peygamber müjdesine nail olma şerefiyle gerçekleştirme bahtıyarlığına erişen Fatih Sultan Mehmet’in 1453’te İstanbul’u fethiyle birlikte hiçbir aksamaya meydan vermeksizin geçtiğimiz yüz yılın başlarına kadar kesintisiz bir şekilde devam etmiştir.
3. Fatih Sultan Mehmet, İstanbul’un Fethinden hemen sonra yayınladığı Emanname/Ahitname ile İstanbul’da yaşayan bütün gayrimüslimleri inançlarında, ibadetlerinde ve yaşantılarında hür bırakmış; “kendimizi korur gibi sizleri de koruyacağız” diyerek ibadethaneleri başta olmak üzere her türlü can ve mal emniyetlerini koruma altına almıştır. Ancak bir istisna olarak yukarıda zikredilen ulvi gayeye istinaden Ayasofya’yı camiye çevirerek onun kıyamete kadar bir İslam mabedi sıfatıyla varlığını sürdürmesi kayd u şartıyla vakfedip Aziz Milletimize emanet etmiştir.
4. Fetih öncesi zamanlarda yer yer bizzat kendi inananları tarafından ağır tahrip ve yıkımlara maruz bırakılmasının aksine bu eşsiz mabet daima milletimiz tarafından yüksek bir itina ile korunmaya alınmış; isminin bile değiştirilmesine ihtiyaç duyulmamıştır. Tevhidin simgesi olarak ilave edilen minareleri ve yüz yıllar boyunca müminlerin Rahmân ve Rahim olan Allah’a yaptıkları secdelerle ilk banilerinin ulvi gayelerini berhayat kılan mabet özelliğinin devamlılığı sağlanmıştır.
5. Ayasofya, içinde ibadet edilen bir mabet olmanın ötesinde, astronomiden fıkha matematikten kelama kadar pek çok alanda etrafında inşa edilen ilim müesseseleriyle, isminin (Hagia Sophia) hakkını verircesine ilahî bilgeliğin tahsil edildiği bir ilim ve hikmet külliyesi olarak 1934’e kadar beş asır boyunca varlığını devam ettirmiştir.

6. Ayasofya, 1934'te, önce tamirat gerekçesiyle ibadete kapatılmış, daha sonra ise radikal bir kararla müzeye dönüştürülmüştür. O günden bugüne hem mabet masuniyetine hem tarihsel müktesebata hem de vakıf geleneğimize aykırı bir şekilde işleyen bu durum milletimiz nezdinde büyük bir burukluğa yol açmış, yaşanılan hayal kırıklığı toplumda giderek genişleyen bir huzursuzluğun kaynağı olmuştur. Ayasofya'nın ibadete açılıp açılmaması hususunun, çeşitli mahfillerde zaman zaman bir bağımsızlık ve özgürlük, hatta bir vesayet konusu olarak takdim edilmesi ise daima bir ukdeye dönüşmüş ve milletimizin her ferdi derinden yaralamıştır.

7. Ayasofya, açıldığı andan itibaren batı muhitlerinde yazılıp çizildiği gibi, kiliseden camiye değil, beş asırlık bir cami iken çevrildiği müzeden asli hüviyeti olan camiye yeniden dönüştürülmüştür. Binaenaleyh Ayasofya'nın bir İslam mabedi sıfatıyla yeniden ibadete açılmasını küresel ölçekte sınır tanımaz bir gerilim edebiyatının parçası olarak ele almak ve bu masum ve haklı talepleri muhtemel bir dinler ve medeniyetler arası çatışmanın işareti olarak kodlamak son derece yanlıştır. Bu husus tarih boyunca tüm dinlere her zaman özgürleştirici alanlar açmakta zorlanmamış bir medeniyetin müntesipleri tarafından ibretle karşılanmaktadır.

8. Seksen altı yıl milletten mahrum edilmiş bir mabedin kesintiye uğramış tatsız bir süreçten sonra bugün kapılarını tekrar müminlere açması karşısında bütün bir milletin duyduğu sevinç ve coşku, başlı başına heyecan vericidir. Farklı siyasi eğilim, meşrep ve ekollerin Ayasofya söz konusu olduğunda ortaya koydukları bütünlük bu tarihsel gecikmenin giderilmesi konusunda atılan adımların ne kadar isabetli olduğunu bir kez daha ortaya koymuştur.

9. Tarih boyunca diğer mabetlerimizde olduğu gibi Ayasofya'nın da sadece engin gönüllü müminler için değil Ayasofya'dan Allah'a bir yol bulmayı murad eden herkesin ziyareti için kapılarını sonuna kadar açık tutacağı muhakkaktır. Ayasofya'ya yüksek bir maneviyata geçit bulmak için ziyaret edenlere ev sahipliği yapanlar, uzun ve kadim bir medeniyetin evlatları olarak buna her daim hazır olduklarını her fırsatta ispat etmişlerdir.

10. Bütün bu sebeplerle nihayet Ayasofya'nın yeniden ibadete açılmış olması her türlü takdirin üzerindedir. Bu vesileyle ifade etmek gerekir ki Türkiye Cumhuriyeti Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın hem milletimizin hem tüm İslam dünyasının birikmiş duygularına tercümanlık eden bu adımı her şeyden önce derin bir saygı, güçlü bir güven ve sağlam bir aidiyet duygusunu yeniden inşa etme potansiyeli taşımaktadır.

Kamuoyuna saygıyla duyurulur

